

Asia: VM102:00/2017 VM/1846/03.01.00/2018

Lausuntopyyntö hallituksen esityksen luonnoksesta laiksi sähköisestä laskutuksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Verohallinnon lausunto

Tilanne Verohallinnossa

Verohallinnossa 95 prosenttia laskuista tulee sähköisesti. Syyskuussa Verohallinnon käyttöönottama valtion yhteinen sähköinen tilaamisen ja laskujen käsittelyjärjestelmä Handi tukee eurooppalaista standardia. Handi järjestelmän odotetaan nostava vielä jonkin verran sähköisten laskujen osuutta. Koska tuota osuutta on mahdollisuutta kasvattaa vain rajoitetusti, jatkossa ei ole odotettavissa merkittäviä kustannussäästöjä.

Taustaa

Voimassa oleva lainsäädäntö ei velvoita viranomaisia, yrityksiä tai muita organisaatioita käyttämään sähköisiä laskuja. Nykyinen lainsäädäntö ainoastaan mahdollistaa sähköisten laskujen käytön. Sähköisiä laskuja käytetään ja valtio- ja kuntasektorilla sekä myös yrityksissä. Kuitenkaan erityisesti mikro- ja pienyrityksissä sähköisten laskujen käyttö ei ole vielä yleistä. Kansallisella tasolla sähköisten laskujen laajempaa käyttöä ovat estäneet tietosisällön puutteet ja käytännön ongelmat. EU-näkökulmasta ongelmat ovat liittyneet eri jäsenvaltioissa käytettyihin useisiin standardeihin.

Lainsäädännöllä voidaan kannustaa toimijoita lisäämään sähköisten laskujen käyttöä. Säännöksen odotetaan lisäävän sähköisten laskujen käyttöä varsinkin yritysten välisessä kaupassa. Ehdotettu

säännös luo puitteet laskujen automaattiseen käsittelyyn. Automatisoimalla laskujen käsittely voidaan merkittävästi tehostaa yrityksen tai muun organisaation taloushallintoa ja näin parantaa niiden toimintaedellytyksiä. Automaatio parantaa tiedon laatua, nopeuttaa prosesseja ja vapauttaa työaikaa asiantuntijatehtäviin. Esitetyn lain tarkoituksena on luoda edellytyksiä ja vauhdittaa siirtymistä kokonaan automatisoituun taloushallintoon (julkinen ja yksityinen).

Verohallinnon tavoitteena on verotuksen toimittaminen mahdollisimman tehokkaasti ja pääosin automaatiolla, ja että asiakkaalle tietojen toimittaminen Verohallinnolle aiheuttaa mahdollisimman vähän hallinnollista taakkaa. Tämä edellyttää, että verotusta varten tarvittavat tiedot saadaan sähköisesti. Ideaalitulanteessa Verohallinnolle raportoitavat tiedot syntyvät asiakkaan ydintoiminnan yhteydessä, suoraan sähköisessä muodossa, ja tiedonsiirrossa hyödynnetään uusien teknologioiden tuomia mahdollisuuksia. Arvonlisäveroraportointia kehitetään Verohallinnossa lähivuosina. Tässä kehityksessä keskeistä on tietopohjan laajentaminen ja osto- ja myyntitapahtumakohtaisten tietojen kerääminen ja hyödyntäminen arvonlisäverovalvonnassa. Jotta arvonlisäverotuksessa voidaan jatkossa hyödyntää tehokkaasti lasku- ja kuittitietoja, tulisi kaikkien toimijoiden siirtyä käyttämään sähköisiä laskuja ja kuitteja.

Myös lausunnon kohteena olevassa esitysluonnoksessa on todettu (viitaten raporttiin: E-Invoicing / E-Billing, Significant market transition lies ahead, by Bruno Koch, Billentis, 18.5.2017), että aiemmin yksityiset yritykset olivat sähköisen laskutuksen käyttöönoton ajavana voimana, mutta että nyt tilanne on muuttumassa, ja yhä useammassa maassa hallitukset ovat alkaneet edistää sähköisen laskutuksen käyttöönottoa. Arvonlisäverovajeen on todettu toimineen monen taloustiedon digitalisaation kiihdyttäjänä. Myös Verohallinnossa on huomattu, että sähköisten laskujen käyttö ja taloushallinnon digitalisoituminen, on olennaisen tärkeää sen edistämiseksi, että Verohallinto saa riittävät tiedot tehokkaan verovalvonnan järjestämiseksi siten että veroasioiden hoitaminen on kuitenkin myös asiakkaalle helppoa.

Ehdotetun lain sisältö

Esitetystä laista hankintayksiköiden velvollisuus ottaa vastaan ja käsitellä standardin mukaisia sähköisiä laskuja laajennettaisiin koskemaan myös kansallisten kynnyksarvojen ylittävien hankinta- ja käyttöoikeussopimusten perusteella lähetettäviä sähköisiä laskuja. Tämä laajentaminen direktiivin vaatimuksesta on kannatettavaa, ja edesauttaa sähköisen laskun laajempaa käyttöä.

Lisäksi ehdotetussa laissa annettaisiin kaikille hankintayksiköille ja elinkeinonharjoittajille oikeus saada laskunsa toiselta hankintayksiköltä tai elinkeinonharjoittajalta sähköisen laskutuksen eurooppalaisen standardin mukaisina sähköisinä laskuina. Tämä direktiivistä riippumaton sääntely on ehdottoman kannatettavaa. Verkkolaskujen käytön suurimmat hyödyt tulevat laskun vastaanottajalle, ja oikeus saada sähköinen lasku, tulee varmasti lisäämään sähköisten laskujen käyttöä.

Vaikka edellä mainittu sääntely jo tulee lisäämään sähköisten laskujen käyttöä, olisi lakiin ollut hyvä ottaa myös laskun lähettäjälle sähköisen laskun lähettämismahdollisuus ainakin julkisissa hankinnoissa. Pidemmällä aikavälillä toivotaan, että laki velvoittaisi kaikki toimijat lähettämään sähköisiä laskuja. Tämä tarvitaan tavoitteen saavuttamiseksi, ja taloushallinnon ja viranomaisraportoinnin automatisoimiseksi.

Ehdotuksen mukaan sähköisellä laskulla tarkoitetaan laskua, joka on laadittu, siirretty ja vastaanotettu rakenteisessa sähköisessä muodossa mahdollistaen sen automaattisen käsittelyn. Sähköisen laskun on lisäksi noudatettava sähköisen laskutuksen eurooppalaista standardia. Ehdotettu sääntely edistää siirtymistä yhteen yhteiseen laskustandardiin, mikä on kannatettavaa. Yksi yhteinen standardi nopeuttaa prosessia, vähentää virheiden mahdollisuuksia muunnoissa ja siten parantaa tiedon laatua. Käytettävän standardin pitää olla avoin, ja sen sisällön on oltava kaikkien saatavilla helposti. Arvonlisäverotuksen ja arvonlisäverovalvonnan näkökulmasta sähköisen laskun tietosisältövaatimuksissa kriittisiä tietoja ovat mm. myyjän ja ostajan yksilölliset tiedot (tunnisteet), laskun tunnisteen, päivämäärätiedot, verokanta, veron peruste, veron määrä ja arvonlisäverokäsittely. Nämä tulisi säätää pakollisiksi tiedoiksi.

On hyvä, että sähköistä laskua koskeva sääntely tulee erilliseen ja uuteen lakiin. Siihen voidaan koota sähköistä laskutusta koskevia säännöksiä yli sektorirajojen, ja lisäksi ottaa sekä laskun lähittäjiä että laskun vastaanottajia koskevia veloituksia ja oikeuksia. Tämä palvelee myös tulevaisuuden tarpeita, kun lainsäädäntöä asiassa tultaneen tarvitsemaan lisää. Arvonlisäverodirektiivin ei tulisi olla ristiriidassa verkkolaskudirektiivin kanssa. Vastaavasti myös kansallisella tasolla pitäisi varmistaa, että arvonlisäverolaki ja laki sähköisestä laskutuksesta tukisivat toisiaan.

Sähköiset kuitit

Taloushallinnon automaatio edellyttää sähköisen laskutuksen lisäksi myös muiden kirjanpidon tapahtumatietojen digitalisaatiota. Etenkin koneellisesti luettavien ja standardoitujen sähköisten ostokuittien käsittely lisäisi huomattavasti taloushallinnon tehokkuutta. Verohallinnon näkökulmasta taloushallinnon ja tavoiteltavan viranomaisraportoinnin automatisoinniksi olisi tarpeen laajentaa lainsäädäntöä koskemaan myös sähköisiä kuitteja. Pidemmällä aikavälillä oikeus saada sähköisiä kuitteja pitäisi myös säätää koskemaan muitakin kuin hankintayksiköitä.

